

Basebetsi ba Eskom ba a matjha ho thibela ho lahlehelwa ke mesebetsi

Basebetsi ba 3 000 ba Eskom ba ile ba matjha ho ya ntlokolo ya khampani e Megawatt Park ka la di 29 Phupjane, ho ya batla hore ho fediswe ho bopjwa hape botjha ha khampani ho seng ho bakile hore diketeketse tsa basebetsi di lahlehelwe ke mesebetsi.

Basebetsi ba ile ba ema mabaleng a khampani ha palo e nyenyane ya manqosa a tswang ho National Union of Mineworkers (NUM), National Union of Metalworkers of SA (NUMSA) le Electricity Workers Union (EWU) e ne e rerisana le boramesebetsi.

Kamora dihora tse nne basebetsi ba ile ba ba le phenyo e kgolo hobane Eskom e ile ya dumellana le tseo ba di batlang.

Tseo ba neng ba di batla e ne e le tsena:

- Hore Eskom e emise ka lenaneo la yona la ho bopa botjha hape;

- Ho kgaotswe ka ho emiswa ha tshebetso diteisheneng tsa matla bakeng sa nako e itseng;

- Hore lenaneo la ho bopa hape botjha le romelwe foramong e akaretsang; le

- Hore Eskom e se ke ya tswellapele ka diketsahalo

Diketsahalo tsa matshweletshwele a batho: Ba bang ba balpelaetsi kante ho ntlokolo ya Eskom.

dife kapa dife tsa poraebete, ho kenyetse tse ho etsa hore ditshebetso tseo e seng tsa bohlokwa e be tsa poraebete.

Selekane sa Eskom

Eskom le mekgatlo ya basebetsi ba dumellane ka tsena tse latelang:

1. Kopano ya boemo bo hodimo haholo mahareng a Eskom le mekgatlo ya basebetsi ho rarolla ka potlako ditaba tse amang dihlopha tsena ka ho lekana.

Eskom mmoho le mekgatlo ya basebetsi e dumellane ka ho hlongwa ha foramo ena ka potlako;

2. Eskom e tshepitsitse hore e ke ke ya fokotsa basebetsi mosebetsing ho fihlela ho buisanwa ka tsamaiso ya palo

ya basebetsi e hodimo Kopanong ena, kapa ho ba le tumellano e fihlelwang mahareng a Eskom le mekgatlo ya basebetsi.

3. Eskom, ka ho latela ditaelo tsa seratswana sa 4 ka tlase, e tswellepele ka ho:

- 3.1 Hlahloba mangolo a dikopo bakeng sa karohano ya boithaopo;

- 3.2 Sebedisa ho rupellwa hape ka boithapo hape le ka maano a ntshetsopele ya ho tshwarahana le palo e hodimo ya basebetsi.

4. Eskom e tshepitsitse hore ha ho ena le palo e hodimo ya basebetsi, e tla bulella dihlopha tse amehang ka kgetho tse mme e buisane ka kgetho tseo.

basebetsi.

Mekgatlo ya basebetsi e bitswa ho tla kopanong ho tla dumella diqeto tsena. "Hona ke tshebetso e ke keng ya amohelwa", ho rialo Gwede Mantashe, ha a ne a bolella kopano ya NUM. "Re batla ho ba le seabo dibopehong tseo tse nkang diqeto", ho tswela pele Mantashe.

Ho nka karolo ho amang ba bangata

NUM e hlalositse kamoo summit e tshwanetwang ho bopjwa ka teng. Sepheo sa bohlokwa sa kopano ena ke ya ho kenyetse di shop stewards mmoho le batsamaisi ba mahareng le ba ka tlase tshebetso ena.

Jwalo ka ha Mantashe a bolela: "Tshebetso e tshwanela ho fumana sebopeho ho batho diteisheneng tsa matla le mekgengya kgwebo. Ha ho thuse letho ho dula diphapusing ho rerwe ka bohlole bo boholo athe batho ba amehang jetsatsi le leng le leng ha ba utlwisise letho ka tshebetso eo e rerilweng."

tsohle di ile tsa hlahisa dintlha tseo di di bonang e le tsa bohlokwa mme tseo di hlohang hore di be teng ho lenanetaba.

NUM e ile ya etsa ditlhahiso tsena:

Lekgotla la tsamaiso

Lekgotla la tsamaiso la Eskom haesale le bopilwe feela ka sehlopha sa banna ba basweu ba leng ka hodimo mme se sa kenyetse basebetsi.

Hona ho tshwanela ho fetoha bakeng sa ho bontsha sebopeho sa sebele sa Eskom. Phetoho ya potlako ho tshwanela ho ba ya ho kenya baemedi ba basebetsi lekgotleng.

Ho bopa botjha hape

Eskom e tshwanela ho ithuta ho ba le tshebetso ya ditherisano. Ke kgale diqeto di etswa sephiring, e be di fetisetwa ho basebetsi le ho mekgatlo ya

Basebetsi ba merafo ba khahlanong le muso oa khethollo

Basebetsi ba morafong ba ka holimo ho 170 000 ba ile ba kenela tulo-thoko ea mosebetsi ea la mohla 3-4 Phato ho tlatsa ANC-SACP le COSATU kutloanong ea ho hoeletsa toka le khotso.

Merafo ea teejane e ile ea otleha habohloko ka peresente tse 90 ha e akaretsa tsa tulo-thoko ea matsatsi a mabeki.

Basebetsi ba merafo ea khauta, e ile e nka karolo mafapheng a maholo a mbaloa, haholo-holo tsatsing la pele ka liperesente tse 60 ho ea ho 70 tsa tulo-thoko merafong emeng.

E ile ea eba feela merafong ea Gold Fields moo khoeletso e ileng ea tlatsoa ke peresente tse 30.

Mapolesa a khahlanong le litho tsa NUM a ile a qobella likete-kete tsa basebetsi ba merafo hore ba sebetse. Merusu e ile ea tsoha ho GFSA ho la East Driefontein gold mine pela Carletonville me ea siea polao ea basebetsi ba bahlano.

Tlatlapo e fokolang e ile ea hlaha merafong ea platinum e leng ka hara sebaka sa batho ba bacho ho la Bophuthatswana ea karolo e ka bang peresente tse 30.

Merafo ea mashala e ile ea mamela tulo-thoko ka palo e kholo e ngotsoeng e le 80% merafong e meng.

Basebetsi ba ka holimo ho million tse 4 ba ile ba kenela tulo-thoko ena ka boholo.

Ho feta moo he, ketso ea khalemelo ha mmoho le liteleko li etsua ke ba ha Amcoal, JCI, Duiker, Randcoal le Genmin.

Ho qalwa ha summit ya histori

Mekgatlo e emetseng basebetsi ba Eskom e ile ya kopana le boramesebetsi ka la 21 Phupu ho buisana ka mekgwa le ditsela tse tla kenyetse basebetsi dibopehong tse nkang diqeto tsa Eskom.

Kopano e ne e kenetswe ke National Union of Mineworkers (NUM), National Union of Metalworkers of SA (NUMSA), Electrical Workers Union (EWU) le mekgatlo e meng ya basebetsi ba basweu.

Lenanetaba la kopano le ne le butswa hore ba batlang ho eketsa ka ho hong hoo ho ka buisanwang ka hona ba etse jwalo, leha morero o moholo e ne e le wa ho buisana ka ho hlongwa ha dibopeho tseo ho tsona basebetsi ba ka nkang karolo ya ho etsa diqeto tse ba amang mesebetsing.

Ha kopano e qala, dihlopha